

Sygn. akt VI RCa 72/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2019 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Waldemar Pałka

Sędziowie: SO Jolanta Piórkowska

SO Hanna Niewiadomska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Greifenberg-Krupa

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2019 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. D.**

przeciwko **małoletniemu H. D.** reprezentowanemu przez przedstawicielkę ustawowa **A. K.**

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji małoletniego pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 14 grudnia 2018 roku

sygn. akt III RC 489/18

I. Zmienia zaskarżony wyrok i powództwo oddala;

II. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 4050 złotych tytułem kosztów procesu za obie instancje.

Sygn. akt VI RCa 72/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 grudnia 2019 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie III Wydział Rodzinny i Nieletnich, w sprawie o sygn. akt III RC 498/18 obniżył alimenty zasądzone od powoda S. D. na rzecz małoletniego H. D. wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 13 stycznia 2017 r. w sprawie VI RC 1509/16 z kwoty 1000 zł miesięcznie do kwoty 700 zł miesięcznie poczynając od dnia 14.12.2018 r. płatne na dotychczasowych zasadach i terminach płatność do rąk przedstawicielki ustawowej A. D.. W pozostałym zakresie powództwo oddalono.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, iż powód jest ojcem małoletniego pozwanego. Kwota alimentów została ustalona przez strony w formie ugody. W chwili ich ustalenia powód pracował w Banku (...) na stanowisku specjalisty (...) za wynagrodzeniem 8500 zł. W wyniku restrukturyzacji stanowisko zostało zlikwidowane. Obecnie powód pracuje w Banku (...) na stanowisku (...) za wynagrodzeniem 5200 zł. Matka małoletniego pracuje jako (...)w Banku (...) za wynagrodzeniem 3100 zł. Ponadto otrzymuje premie kwartalne w wysokości 1000-1300 zł.

Małoletni ma obecnie (...) lat, zaczął uczęszczać do szkoły (...). Początkowo wymagał leczenia alergologicznego, zajęć z integracji sensorycznej, a następnie terapię (...). Mieszka z matką, która na remont domu zaciągnęła kredyt w wysokości 171 tysięcy zł. Miesięcznie uiszcza z tego tytułu 1000 zł.

W chwili obecnej małoletni nadal przyjmuje leki alergologiczne, ale nie uczęszcza na zajęcia z robotyki i muzyki. Nie wymaga również dodatkowych zajęć integracji sensorycznej i (...).

Sąd doszedł do przekonania, że możliwości zarobkowe powoda pozostają na tym samym poziomie. Zmieniły się za to sytuacja małego, którego wychowanie nie wymaga już uiszczania czesnego za przedszkole oraz tytułu płatnych terapii. Sąd do wyliczeń nie uwzględnił kosztów kredytu na remont mieszkania matki małego.

Z w/w wyrokiem nie zgodził się pozwany, zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść wyroku tj.

a) art. 233 par 1 KPC poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania oraz w sposób niewszechstronny a w konsekwencji błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia polegający na uznaniu, że usprawiedliwione potrzeby uprawnionego zmniejszyły się z uwagi na zakończenie etapu przedszkolnego, co skutkowało obrazą prawa materialnego w postaci art. 138 kpc poprzez jego błędne zastosowanie mimo, że w niniejszej sprawie nie nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca obniżenie alimentów z kwoty 1000 zł miesięcznie do kwoty 700 zł,

b) art. 227 kpc poprzez zaniechanie zobowiązania powoda do przedłożenia zeznania podatkowego PIT za 2017 r. obecnie wiążącej go umowy o pracę wraz z regulaminem wynagradzania oraz umowy sprzedaży pojazdu marki S (...), mimo że przedstawicielka ustawowa małego H. D. wniosła o to w odpowiedzi na pozew, a żądane dokumenty mają istotny wpływ na ustalenie sytuacji majątkowej powoda,

c) art. 100 kpc poprzez wzajemne zniesienie kosztów postępowania, mimo że w niniejszej sprawie powództwo zostało uwzględnione jedynie w 1/3 co uzasadniało wydanie orzeczenia o obowiązku zwrotu przez powoda na rzecz pozwanego wszystkich kosztów na podstawie art. 100 zd. 2 kpc.

W konsekwencji tak poczynionych zarzutów pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa. W uzasadnieniu wskazano, iż Sąd Rejonowy nie przeprowadził w sposób prawidłowy postępowania dowodowego. Możliwości zarobkowe powoda nie zmieniły się. Wraz z biegiem czasu usprawiedliwione potrzeby dziecka rosną, co dodatkowo stymuluje inflacja. Matka małego zarabia miesięcznie około 2700-2800 zł. W ocenie pozwanego nie nastąpiła żadna zmiana stosunków uprawniająca do zmiany orzeczenia alimentacyjnego.

W odpowiedzi na apelację pozwanego powód wniósł o jej oddalenie w całości. Odnosząc się do zarzutów pozwanego stwierdził, iż matka małego znacznie zawyżyła koszty utrzymania małego. Małoletni jest dzieckiem zdrowym, nie wymagającym specjalistycznego leczenia, zakończył naukę w przedszkolu, przez co odpadły koszty czesnego. Wydatki wskazywane przez matkę małego są nielogiczne. Powód nie oszczędza na wydatkach dziecka. Ojciec wyposaża dziecko w różne rzeczy w trakcie kontaktów. Sąd I instancji prawidłowo ocenił zarobki matki pozwanego. Wskazał również, że w obecnej chwili pracuje w firmie (...) i zarabia około 7000 zł netto. Zanegował również jakoby potrzeby finansowe małego wynosiły aż 2000 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż Sąd Rejonowy poczynił niepełne ustalenia faktyczne, co jest konsekwencją zaniechania przez Sąd zbadania pełnej sytuacji majątkowej stron. Sąd pomimo stosownego wniosku stron nie zażądał od pozwanego dostarczenia deklaracji podatkowej PIT za rok 2017. Stało się zatem koniecznym uzupełnienie

materiału dowodowego zgodnie z wnioskami stron przedstawionymi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym oraz kolejnymi wniesionymi już po złożeniu przez pozwanego apelacji. Szczególnie istotny okazał się fakt zmiany przez powoda pracy w lutym 2019 r. Z umowy o pracę wynika, iż podstawa wynagrodzenia powoda wynosi 10000 zł, co oznacza niewątpliwie wzrost w stosunku do wynagrodzenia, które otrzymywał w Banku (...).

Sąd drugiej instancji posiada uprawnienie do powtórzenia niektórych dowodów przeprowadzonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym lub uzupełnienia postępowania dowodowego, wówczas gdy nabierze przekonania, że dodatkowe dowody dopomogą mu w dokonaniu prawidłowej oceny zgromadzonego już w sprawie materiału dowodowego. Dopuszcza takie rozwiązanie prawidłowa interpretacja art. 381 KPC. Przepis ten nie może służyć stronom biernym w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji do „przenoszenia” postępowania dowodowego na etap apelacyjny. Gdy jednak całokształt okoliczności sprawy nie pozwala na negatywną ocenę aktywności procesowej strony, a „nowości” mają dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, sąd odwoławczy powinien wniosek strony uwzględnić i dopuścić w postępowaniu apelacyjnym nowe fakty i dowody. Skoro zatem strona zgłosiła stosowny wniosek dowodowy na etapie pierwszoinstancyjnym, ale Sąd z nieznanых przyczyn go nie przeprowadził, ale również i nie oddalił stosownym postanowieniem, koniecznym jest uzupełnienie materiału dowodowego, tak aby odpowiadał on rzeczywistości.

Uzupełniając stan faktyczny ustalony przez Sąd I instancji, wskazać należy, że w chwili obecnej powód pracuje w firmie (...) za wynagrodzeniem zasadniczym 10000 zł, do którego powód otrzymuje premie. Jego dochód w 2017 r. wyniósł 173278,56 zł, a w roku 2018 już 200261,49 zł. Również w roku 2018 odsprzedał pojazd marki S. (...) za kwotę 35500 zł. Matka małoletniego w roku 2017 osiągnęła dochód w wysokości 48637 zł, który w następnym roku kształtował się na poziomie 50180 zł. Dysproporcja między zarobkami rodziców są znaczne.

Materialnoprawną podstawę do zmiany orzeczenia alimentacyjnego stanowi art. 138 KRO, zgodnie z którym „W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.” Przez "zmianę stosunków" należy rozumieć zmianę okoliczności istotnych z punktu widzenia ustawowych przesłanek obowiązku alimentacyjnego i zakresu świadczeń alimentacyjnych. Zatem nie każda zmiana w życiu obowiązanego czy uprawnionego do alimentów będzie podstawą do zmiany orzeczenia alimentacyjnego, w szczególności jeśli nie mają charakteru trwałego, zasadniczego, i nie wyczerpują przesłanek, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego.

Sąd nie znalazł uzasadnienia do obniżenia obowiązku alimentacyjnego względem pozwanego w twierdzeniach powoda o obniżonych zarobkach na skutek restrukturyzacji zatrudnienia u poprzedniego pracodawcy. Zakres świadczeń alimentacyjnych wyznaczają usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego. Nie oznacza to, iż każda zmiana w zarobkach zobowiązanego będzie uzasadniała zmianę zakresu alimentacji. Tylko zmiana wysokości zarobków na skutek istotnej zmiany możliwości zarobkowych może być podstawą do zmiany wysokości świadczenia alimentacyjnego. Takiej zmiany brak było u powoda zarówno na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego jak i przed sądem odwoławczym. Powód jest młodym, zdrowym mężczyzną z dużym doświadczeniem na wysokich stanowiskach kierowniczych, w szczególności w obszarze bankowości. W jego życiu nie zadziało się nic, co usprawiedliwiałoby twierdzenia o tym, że jego możliwości zarobkowe są niższe niż poprzednio. Zresztą potwierdzają to zeznania podatkowe powoda, z których jasno wynika, że dochód powoda wzrósł rok do roku o prawie 30 tysięcy złotych. Oczywistym jest, iż wpływ miało na to otrzymanie przez powoda odprawy w związku z likwidacją jego stanowiska pracy, jednakże nie można zapomnieć, iż jest to również dochód powoda, wyznaczający jego możliwości zarobkowe. Najlepszym dowodem na utrzymanie przez powoda wysokich możliwości zarobkowych jest jednak otrzymanie przez niego nowego, intratnego stanowiska pracy w 2019 r.

W opinii Sądu Okręgowego nawet z wynagrodzeniem, które powód otrzymywał w Banku (...) powód miał możliwość płacenia alimentów na rzecz syna w niezmienną wysokości.

Nie można również uznać za zasadne jakoby nastąpiła jakakolwiek zmiana w uzasadnionych potrzebach małoletniego. Oczywistym jest, iż każde dziecko z biegiem lat potrzebuje większych nakładów pieniężnych. Tak też jest w sytuacji

małoletniego H.. To, iż małoletni zakończył etap przedszkolny i nie trzeba już uiszczać chesnego za nie, nie oznacza zmniejszenia jego uzasadnionych potrzeb. Brak tu w szczególności przymiotu istotności zmiany. W związku z rozpoczęciem nauki w szkole małoletni pójdzie zapewne na zajęcia dodatkowe, które wyrównają koszty chesnego. Koniecznym będzie również zakupienie wyprawki, materiałów szkolnych i edukacyjnych.

Nie można przy tym również zapomnieć, że alimenty w pierwotnym wyroku zostały ustalone poprzez zawarcie między stronami ugody. Nie można zatem uznać, że w rozsądnej perspektywie czasowej, jaka dzieli pierwotny wyrok od wniesienia powództwa w niniejszej sprawie, powód nie był w stanie przewidzieć zakończenia przez syna przedszkola. Zasadnym wydaje się postawienie tezy, iż powód winien taką sytuację przewidzieć, gdyż wynika ona z normalnych następstw dorastania jego dziecka.

Ustalenie wystąpienia "zmiany stosunków" oraz jej wpływu na wysokość świadczeń alimentacyjnych należnych uprawnionemu, wymaga porównania stanu istniejącego w chwili orzekania o alimentach lub zawierania umowy dotyczącej alimentów ze stanem istniejącym w czasie rozpoznawania powództwa wytoczonego na podstawie art. 138 KRO. Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 lutego 1981 r., III CRN 21/81 (OSNCP 1981, Nr 11, poz. 217), iż "jedynie zmiana stosunków zaistniała po zamknięciu rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku zasądzającego alimenty, może uzasadniać żądanie zmniejszenia lub ograniczenia czasu trwania świadczeń alimentacyjnych (...) Tylko takie rozwiązanie może być uznane za nienaruszające wyrażonej w art. 365 § 1 KPC zasady, iż orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe". W związku z powyższymi rozważaniami Sąd doszedł do przekonania, iż brak jest okoliczność uzasadniających jakiegokolwiek zmiany w wysokości obowiązku alimentacyjnego powoda. W związku z powyższym koniecznym okazała się zmiana wyroku Sądu Rejonowego poprzez oddalenie powództwa w całości.

O kosztach sądowych orzeczono na zasadzie art. 98 par 1 KPC, uznając, iż powód przegrał sprawę w całości.